

A photograph of two women, likely a teacher and a student, smiling and looking at a laptop screen. They are in a classroom or meeting room with other people blurred in the background.

Samen voor effectief en betrokken onderwijs

Onderzoek waarop Zuyd kan blijven steunen

Inhoudstafel

01	Inleiding	3
02	Een terugblik op de lectoraatsperiode 2019-2025	4
	Ons onderzoek	
	Externe samenwerking	
	Financiën en formatie	
	Van onderzoek naar impact	
	Impact op beleid en onderwijsontwikkeling	
	Professionaliseringskansen voor docenten	
	Aan tafel bij Zuyd	
	Zichtbaar en herkenbaar in Zuyd	
	Actief in het landelijke en internationale veld	
03	Pas op de plaats	8
	Wat we hoorden uit de praktijk	
	Onze eigen lessen	
04	Onze ambitie in een notendop	10
	Waar we voor staan	
	Onze belofte aan Zuyd	
05	Onze koers 2025-2029	11
	Pijler 1: Onderwijsontwikkeling	
	Pijler 2: Pedagogisch Didactisch Meesterschap	
	Verbindend thema: Duurzaam Innoveren	
06	Inbedding, positionering en organisatie van ons lectoraat	17
	Verankerd in CTL en dienst O&O	
	Organisatie van het lectoraat	
	Ons portfolio aan projecten en overige werkzaamheden	
	Hoe we zorgen voor impact en doorwerking	
	Kwaliteit geborgd op alle niveaus	
07	Bijlagen	22

Inleiding

Met genoeg presenteren we ons nieuwe strategische plan. Met dit strategisch plan kijken we vooruit: hoe bouwen we de komende jaren verder aan **effectief en betrokken onderwijs** bij Zuyd? Onder de titel Samen voor effectief en betrokken onderwijs laten we zien waar we voor staan en hoe ons onderzoek hier concreet aan bijdraagt. Onze belofte: onderzoek waarop Zuyd kan blijven steunen.

Dit plan sluit aan op de Strategie van Zuyd 2024–2028, met een duidelijke focus op eigentijds, relevant en studeerbaar onderwijs. De ondertitel verwijst naar wat we de afgelopen jaren hebben laten zien: van 2019 tot 2025 ondersteunden we opleidingen, docenten en diensten met onderzoek dat direct bijdroeg aan de ontwikkeling en kwaliteit van het onderwijs van Zuyd. Dat blijft ons uitgangspunt en in dit plan lichten we toe hoe we dit de komende jaren vormgeven.

Samen opgesteld, vanuit de praktijk

Voor dit plan spraken we met opleidingsmanagers, curriculumcommissies, onderwijsadviseurs en directies. Hun vragen en prioriteiten, van studeerbaarheid en flexibilisering tot digitale transitie, hebben onze keuzes mede geïnspireerd.

Dit lees je in dit plan

- ✓ Een korte terugblik op 2019–2025: wat leverde ons onderzoek op voor Zuyd?
- ✓ Een reflectie: wat werkt, wat vraagt om aanscherping, en waar ligt de grootste impact?
- ✓ Onze missie en het onderzoeksprogramma voor 2025–2029, georganiseerd in twee pijlers — Onderwijsontwikkeling en Pedagogisch Didactisch Meesterschap — met Duurzaam Innoveren als verbindend thema.
- ✓ De randvoorwaarden om dit waar te maken, inclusief de financiële keuzes die daarbij horen.

Met dit plan bieden we richting voor de komende jaren en maken we duidelijk hoe ons onderzoek blijvend kan bijdragen aan eigentijds, relevant en studeerbaar onderwijs bij Zuyd.

Een terugblik op de lectoraatsperiode 2019-2025

De highlights van de afgelopen zes jaar zetten we hier op een rij:

- We hebben ruim dertig kortlopende onderzoeksprojecten (van 1-2 jaar) uitgevoerd over tal van onderwerpen die meerwaarde opleveren voor het Zuyd-onderwijs.
- We voeren op beperkte schaal promotieonderzoek uit om relevante vraagstukken meer diepgaand te kunnen bestuderen. Stelregel is maximaal drie lopende promotieonderzoeken met cofinanciering zodat de kosten beheersbaar blijven.
- We kunnen onze interne oriëntatie waarmaken dankzij de dubbele basisfinanciering. Bij de afname van die basisfinanciering hebben we dat gecompenseerd met verwerving van externe financiële middelen.
- Ons kernteam bestaat uit lector (0,6 fte), senioronderzoeker/teamleider (0,8 fte), een tweede senioronderzoeker (0,3 fte) en secretariële ondersteuning (0,7 fte) en er is een flexibele schil van projectmedewerkers.
- Onze positionering binnen de Dienst O&O zorgt ervoor dat we weten wat er speelt, we denken mee over het (toekomstig) onderwijsbeleid en we werken intensief samen met het Team Onderwijs Leren & Innovatie en het team HRD van de Dienst HR. Vanaf de start zijn we betrokken bij de ontwikkeling van het Community for Teaching and Learning (CTL).
- Onze onderzoeksbevindingen vinden hun weg binnen Zuyd: We schuiven geregeld aan bij bijvoorbeeld het CvB, Directeurenoverleg, CMR, werkgroepen over bijvoorbeeld studentwelzijn, technologie en LLO.
- Ook verspreiden we onze kennis intern door masterclasses en een jaarlijks onderwijssevent, en extern via publicaties (62 in de afgelopen zes jaar) en presentaties op conferenties (49). Publicaties en presentaties over ons onderzoek worden geregeld opgepikt door Science Guide.
- We investeren in nieuwe vormen van disseminatie zoals hand-outs, infographics, podcasts en video's. Ons bereik groeit: de lectoraatswebsite trekt 1.200 bezoekers, de LinkedIn-pagina maandelijks ca. 3.500.
- We zijn actief in het landelijke en internationale veld en kernteamleden vervullen daarin rollen.
- Bij de interne audit van mei 2024 kreeg ons lectoraat veel waardering: voor de kwaliteit van het onderzoek, de gerealiseerde output, de verbinding met de Zuyd-gemeenschap die zorgt voor doorwerking en het werkklimaat binnen het lectoraat.

Pas op de plaats

Het maken van een nieuw strategisch plan biedt een uitgelezen kans om te reflecteren op waar we staan als onderzoeksgroep. Daartoe hebben we interne stakeholders geïnterviewd, de doorwerking van ons eigen onderzoek onder het vergrootglas gelegd en als Kernteam frequent gereflecteerd op ons functioneren als lectoraat.

Wat we hoorden uit de praktijk

Uit gesprekken met opleidingsmanagers, curriculumcommissies, onderwijsadviseurs en directies kwamen enkele rode draden naar voren:

- *Effectiviteit van vernieuwingen:* opleidingen vragen zich af of onderwijsinnovaties daadwerkelijk opleveren wat ze beloven, en hoe processen van ontwerp tot resultaat beter inzichtelijk gemaakt kunnen worden.
- *Beleidskaders en speerpunten:* digitalisering, flexibilisering, leven lang ontwikkelen, living labs, studentenwelzijn, sociale veiligheid, diversiteit en inclusie zijn sleutelthema's. Daarbij blijft het uitgangspunt: technologie is een middel, de student staat centraal.
- *Professionaliseringsvraagstukken:* docenten hebben behoefte aan ondersteuning in pedagogische en didactische bekwaamheden, maar ook is er behoefte aan inzicht in wat nu effectieve vormen van professionalisering zijn.
- *Wat is professionaliteit?* Gesprekspartners gaven aan dat er behoefte is aan een breder gesprek over de betekenis van professionaliteit in het hbo.
- *Samenwerking:* het lectoraat moet scherpe keuzes maken met een focus op belofte 1 van onze Zuyd strategie, gezien de hoeveelheid onderzoeksvragen. Samenwerking met lectoraten, de dienst O&O en onderwijsadviseurs kan verlichting bieden. Vroegtijdige en frequente communicatie over lopend en afgerond onderzoek helpt bij doorwerking en zichtbaarheid.

Onze eigen lessen

We hebben ook onze eigen onderzoekspraktijk onder de loep genomen¹. Daaruit blijkt dat het vraagstuk van duurzame implementatie van ons eigen onderzoek meer aandacht vraagt. De doorwerking van onze aanbevelingen blijkt vaak afhankelijk van timing, eigenaarschap en aansluiting bij lopende initiatieven. Samenwerking met onderwijsadviseurs en gerichte communicatie zijn cruciaal om de doorwerking van onze onderzoeksbevindingen te vergroten.

Een ander terugkerend thema is de hoge werkdruk binnen ons kernteam. Door de veelheid aan onderzoeksvragen en projecten lopen de investeringen in begeleiding en niet-projectgebonden taken sterk op. We constateren dat de breedte van ons portfolio niet altijd in verhouding staat tot onze formatie en middelen. Dit alles betekent dat we scherper moeten kiezen om de werkdruk beheersbaar te houden.

¹ Van Kordenoordt, N - Houdbaarheidsdatum Onbeperkt: De Kunst van Duurzame Implementatie.

Onze ambitie in een notendop

De resultaten tot nu toe, de interne audit en het strategisch beleid van Zuyd vormen de basis voor onze keuzes in de komende periode. Ons nieuwe motto is: **samen voor effectief en betrokken onderwijs**. Laten we vooropstellen: Ons Zuyd-onderwijs is al van een uitstekende kwaliteit. De basis is meer dan op orde. Waar we als lectoraat op focussen is het toekomstbestendig houden van dit mooie onderwijs door een verdere groei van studentsucces. En voor deze groei is versterking van de professionaliteit van docenten(teams) een noodzakelijke voorwaarde.

Waar we voor staan

Ons vertrekpunt is de vraag: wat draagt daadwerkelijk bij aan studentsucces? Voor ons betekent dit: onderwijs waarin studenten zich thuis, erkend en uitgedaagd voelen. Onderwijs dat gebaseerd is op een goed ontworpen en daardoor studeerbaar curriculum dat tevens doceerbaar en organiseerbaar is, dat studenten flexibiliteit biedt en dat meebeweegt met de ontwikkelingen in de beroepspraktijk.

Effectief en betrokken onderwijs begint bij de docent. Het zijn de docenten die een curriculum tot leven brengen, die inspirerende strategieën toepassen en betekenisvolle relaties aangaan met studenten. Hun professionaliteit (vakinhoudelijk, pedagogisch-didactisch en technologisch) bepaalt in hoge mate het studentsucces.

Maar goed onderwijs is méér dan individueel meesterschap: het vraagt ook om collectief meesterschap. Docententeams moeten in staat zijn om curricula samen te ontwerpen, innovaties duurzaam te implementeren en als team te zorgen dat elke student gedurende de hele opleiding het best mogelijke onderwijs krijgt.

Onze belofte aan Zuyd

Ons lectoraat wil dit meesterschap versterken met **praktijkgericht onderzoek**. We richten ons op:

- het bevorderen van de ontwerpdeskundigheid van docententeams,
- het ontwikkelen van pedagogische, didactische, innoverende en organisatorische bekwaamheden,
- het stimuleren van duurzame onderwijsinnovaties.

Kortom: onze missie is om met onderzoek een aantoonbare en blijvende impuls te geven aan de professionalisering van de onderwijsprofessionals gericht op de studeerbaarheid van curricula bij Zuyd. Daarmee dragen we primair bij aan de belofte van Zuyd voor eigentijds, studeerbaar en relevant onderwijs (belofte 1). Dat kunnen we niet alleen. We werken met heel veel partijen intern, en extern, hieraan samen. Het meest intensief werken we hiervoor samen met het team HRD en het Team Onderwijs, Leren & Innovatie (TOLI) in de Community for Teaching and Learning (CTL) omdat in de verbinding met deze twee teams de beste mogelijkheden liggen voor articulatie van relevante onderzoeksvragen en de doorwerking van de inzichten uit ons praktijkgerichte lectoraatsonderzoek.

Onze koers 2025-2029

Om bij te dragen aan eigentijds, studeerbaar en relevant onderwijs, richten we ons de komende periode op twee pijlers en één verbindend thema. Samen vormen ze de kern van ons onderzoeks- en ontwikkelprogramma en geven ze richting aan onze bijdrage aan Zuyd:

Pijler 1: Onderwijsontwikkeling

We versterken de empirische basis voor curriculumontwikkeling en ondersteunen docententeams met kennis, tools en professionalisering, zodat opleidingen toekomstbestendig, flexibel en studeerbaar worden ontworpen.

Pijler 2: Pedagogisch Didactisch Meesterschap

We verdiepen kennis en praktijk rondom goed docentschap. Niet alleen de vakinhoud, maar vooral de combinatie van pedagogische sensitiviteit, didactische vaardigheden en het verantwoord gebruik van technologie staat centraal om studentsucces te bewerkstelligen.

Verbindend thema: Duurzaam innoveren

We onderzoeken hoe onderwijsvernieuwingen kunnen beklijven en breed gedragen kunnen worden. Daarmee zorgen we dat innovaties niet tijdelijk zijn, maar structureel bijdragen aan het onderwijs van Zuyd.

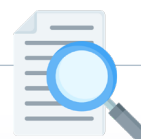
Samen geven deze pijlers en het verbindende thema richting aan onze missie: onderwijs en onderzoek verbinden in een continu proces van vernieuwing, met zichtbare impact op de kwaliteit van leren en lesgeven binnen Zuyd en daarbuiten.

Pijler 1: Onderwijsontwikkeling

Binnen het hbo is onderwijsontwikkeling vaak gestoeld op praktijkervaring en modellen die onvoldoende zijn onderbouwd met empirisch onderzoek (Klatte, Den Boer, Magerij & Harbers, 2021)². Daardoor leren docententeams hun ontwerpvaardigheden meestal al doende. Dit leidt tot routinematig ontwerpen, terwijl vernieuwende, evidence-informed inzichten over bijvoorbeeld responsief en flexibel onderwijs maar mondjesmaat doordringen (Nieuwenhuis, Smulders & Sessink, 2021)³.

Het (her)ontwerpen van curricula is echter een vak apart (Van der Klink & Huizinga, in voorbereiding)⁴. Waar beginnende docenten via de BDB kennismaken met de basisbeginselen van de didactiek, ontbreekt elementaire en structurele professionalisering voor docenten die als ontwerper aan de slag gaan. Daarmee blijft een belangrijke hefboom voor relevant, eigentijds en studeerbaar onderwijs onderbenut; onderwijs dat het studentsucces en welzijn van studenten versterkt en uitval helpt voorkomen.

Ons lectoraat wil dit gat dichten door middel van ontwerpgericht onderzoek (McKenney & Reeves, 2019)⁵. Deze aanpak levert niet alleen inzichten op, maar ook concrete producten, zoals tools, checklisten en aanpakken, die opleidingen direct kunnen gebruiken en die we op basis van ervaringen weer doorontwikkelen.

Focus van de pijler

- Ontwikkelen van empirisch gefundeerde aanpakken voor curriculumontwikkeling.
- Onderzoeken van condities waaronder docententeams effectief kunnen functioneren als ontwerpers van onderwijs.
- Ontwikkelen van bruikbare inzichten, tools en richtlijnen die andere organisatieonderdelen binnen het CTL (Team Onderwijs Leren en Innoveren en team HRD) kunnen benutten voor professionalisering en implementatie.

² Klatte, E., Den Boer, P., Magerij, L. & Harbers (2021). (her)ontwerpen van beroepsonderwijs. In Hoeve, A., Van Vlokhoven, H., Nieuwenhuis, L. & Den Boer, P. (red). Handboek beroepsgerichte didactiek. Effectief opleiden in het mbo en hbo. Huizen: Uitgeverij PICA.

³ Nieuwenhuis, L., Smulders, H. & Sessink, R. (2021). Responsiviteit als opdracht. In Hoeve, A., Van Vlokhoven, H., Nieuwenhuis, L. & Den Boer, P. (red). Handboek beroepsgerichte didactiek. Effectief opleiden in het mbo en hbo. Huizen: Uitgeverij PICA.

⁴ Van der Klink, M. & Huizinga, T. (in voorbereiding). Curriculumontwikkeling.

⁵ McKenney, S., & Reeves, T. C. (2018). Conducting educational design research. Routledge.

Op basis van deze empirische inzichten draagt het lectoraat binnen het CTL bij aan de opzet en inhoudelijke onderbouwing van professionaliseringsactiviteiten, vooral in de fase waarin deze trajecten als pilot worden beproefd. De structurele uitvoering en opschaling van dergelijke activiteiten liggen vervolgens bij de betrokken diensten en academies.

De beoogde effecten zijn meer lerende en onderzoekende docententeams, beter afgestemde curricula en, uiteindelijk, studenten die met meer betrokkenheid, eigenaarschap en succes hun opleiding doorlopen.

Voorbeelden uit lopend onderzoek

Onze projecten binnen deze pijler pakken actuele vraagstukken aan. Zo onderzoekt Joyce Vreuls hoe opleidingen hun curricula responsiever kunnen maken en zo dichterbij de actuele beroepspraktijk kunnen blijven. Haar digitale tool ondersteunt curriculumontwikkelteams om keuzes te maken die de responsiviteit van het curriculum versterken. Momenteel loopt de evaluatie van de effecten van deze tool.

Een ander voorbeeld is het promotieonderzoek van Klaartje van Genugten naar de gevolgen van de afschaffing van het bindend studieadvies. Opleidingen zullen hierdoor meer dienen te investeren in de ondersteuning van eerstejaarsstudenten. Klaartje maakt inzichtelijk wat studenten nodig hebben en ontwikkelt en test interventies die opleidingen kunnen inzetten om eerstejaarsstudenten beter te begeleiden in hun opleidingskeuzes.

Daarnaast onderzoekt Hedwig Darley wat studenten van zorgopleidingen wensen aan flexibiliteit om met succes hun opleiding te kunnen afronden. Haar studies geven inzicht in hoe opleidingen tegemoet kunnen komen aan studentwensen voor flexibele opleidingen, zonder verlies van kwaliteit of studeerbaarheid.

Een overzicht van alle lopende en geplande projecten binnen deze pijler is opgenomen in Bijlage 1.

Pijler 2: Pedagogisch Didactisch Meesterschap

Effectief en betrokken onderwijs begint bij de docent. Toch ligt de nadruk in het hoger onderwijs vaak vooral op vakinhoudelijke expertise. Didactische vaardigheden krijgen minder aandacht en pedagogische competenties, zoals klassenmanagement, het creëren van een positief leerklimaat en relationeel werken, zijn nauwelijks structureel verankerd in professionaliseringstrajecten. De Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) biedt slechts een beperkte voorbereiding op de complexe realiteit van het hbo.

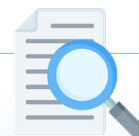
Onderzoek laat zien dat vakinhoud alléén nauwelijks bijdraagt aan betere leeruitkomsten. **Het is juist de combinatie van vakkennis, pedagogische sensitiviteit en effectieve didactiek die bepalend is voor studentsucces** (Hattie, 2009)⁶. Goed docentschap vraagt om voortdurende ontwikkeling van dit meesterschap. Daarmee dragen we niet alleen bij aan de bekwaamheid van docenten, maar ook direct aan aantrekkelijk, studeerbaar en relevant onderwijs voor studenten.

Technologie functioneert als katalysator voor activerend en flexibel onderwijs. Blended vormen van leren, VR-simulaties en AI-toepassingen kunnen krachtige leerervaringen bieden, mits ze met oog voor didactiek en pedagogiek worden ingezet. Voor docenten betekent dit niet alleen het leren gebruiken van tools, maar vooral het vertalen van technologie naar betekenisvolle leerervaringen. Dáárin zien wij een sleutelrol voor ons lectoraat.

Binnen deze pijler verdiepen we kennis en praktijk rondom goed docentschap. Niet alleen de vakinhoud, maar vooral de combinatie van pedagogische sensitiviteit, didactische vaardigheden en het verantwoord gebruik van technologie staat centraal. Met meesterschap bedoelen we geen ouderwets ideaal van de alwetende voor de klas, maar het eigentijdse vakmanschap van docenten die hun onderwijs bewust ontwerpen, begeleiden en voortdurend verbeteren. Lesgeven is geen bijzaak naast praktijkwerk of onderzoek, maar een ambacht dat kennis, kunde en reflectie vraagt en dat, net als elk ander vak, voortdurend in ontwikkeling is.

Focus van de pijler

- Pedagogisch meesterschap en een positief leerklimaat;
- Didactisch meesterschap op basis van *evidence-informed* principes;
- Technologie als katalysator voor activerend en flexibel onderwijs.

⁶Hattie, J. A. C. (2009). Visible learning. A synthesis of over 800 meta-analyses relating to achievement. Routledge.

Het lectoraat onderzoekt binnen deze pijler hoe docenten en teams hun pedagogisch en didactisch handelen kunnen versterken en welke condities dat bevorderen. De empirische inzichten worden benut om advies en onderbouwing te bieden voor professionaliserings-trajecten en onderwijsinnovaties binnen het CTL. Zo draagt het lectoraat bij aan de ontwikkeling van een gemeenschappelijke kennisbasis over goed docentschap, terwijl de uitvoering en opschaling van scholing en ondersteuning worden belegd bij de betrokken diensten en academies.

De beoogde effecten van deze pijler zijn zichtbaar op drie niveaus:

- Op docentniveau: versterking van pedagogisch en didactisch meesterschap, met meer zelfvertrouwen en handelingsrepertoire in complexe groepen.
- Op teamniveau: ontwikkeling van een gedeelde taal en professionele cultuur rond goed docentschap, waarin docenten van en met elkaar leren.
- Op studentniveau: aantrekkelijker en betekenisvoller onderwijs dat bijdraagt aan studiesucces, welzijn en betrokkenheid.

Door deze meerjarige impact te realiseren, draagt de pijler Pedagogisch en didactisch meesterschap bij aan Zuyd's ambitie om onderwijs te bieden dat niet alleen kennisoverdracht beoogt, maar ook groei, motivatie en verbondenheid stimuleert.

Voorbeelden uit lopend onderzoek

Binnen deze pijler onderzoeken we klassieke én nieuwe uitdagingen in het docentschap. Zo richt het promotieonderzoek van Guus Lambert zich op effectieve instructiestrategieën en hun bijdrage aan docentprofessionalisering. Daarnaast verkennen we bijvoorbeeld pedagogische uitdagingen, zoals studenten die niet participeren of beperkt aanwezig zijn, en hoe docenten hierin ondersteund kunnen worden⁷.

Op technologisch vlak werken we aan innovatieve toepassingen die docenten en studenten versterken. Voorbeelden zijn de ontwikkeling van een AI-gestuurde feedbacktool, een VR-simulatie voor medische handelingen in samenwerking met de opleiding Verloskunde, en onderzoek naar de rol van een belichaamde AI-tutor in het opbouwen van docent-studentrelaties. Deze projecten laten zien hoe technologie kan bijdragen aan zowel pedagogisch als didactisch meesterschap, mits verantwoord en evidence-informed ingezet.

Een overzicht van alle lopende en geplande projecten binnen deze pijler is opgenomen in Bijlage 2.

⁶Theelen, H., & Henderikx, M. (in voorbereiding). More than just teaching: A group concept map-ping study on classroom management challenges in higher education; Theelen, H., Canisiu, E., Mainhard, T., & op het Veld, L. (in voorbereiding). Moments that matter: Classroom management in higher education through physiological arousal and emotional appraisal.

Verbindend thema: Duurzaam Innoveren

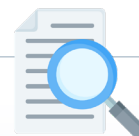
Onderwijsinnovaties hebben alleen betekenis als ze blijvend hun weg vinden naar de praktijk. Het risico van veel projecten is dat opbrengsten beperkt blijven tot de duur van het onderzoek of de pilot.

Duurzaam innoveren betekent daarom dat we gericht werken aan borging, opschaling en doorwerking: van nieuwe inzichten naar structurele verbeteringen in curricula, didactiek en organisatie. Daarbij telt hoe we implementeren minstens zo zwaar als wat we implementeren.

Ons lectoraat vervult hierin een schakelfunctie. We brengen onderzoeksresultaten terug naar opleidingen en teams, en werken samen met beleidsmakers, stafdiensten én onderwijsleiders om structurele inbedding mogelijk te maken. Leiderschap is immers een kritische succesfactor: duurzame vernieuwing vraagt om leidinggevendenden die vernieuwingen faciliteren, prioriteiten stellen en teams ondersteunen in hun ontwikkeling.⁸

Daarmee verbinden we de pijlers:

- Inzichten uit **onderwijsontwikkeling** vormen de basis voor toekomstbestendige curricula.
- Inzichten uit **pedagogisch-didactisch** meesterschap zorgen dat docenten vernieuwingen effectief kunnen toepassen.
- **Leiderschap** creëert de randvoorwaarden voor doorwerking, borging en continuïteit. Deze verbinding werkt alleen in een veilig leerklimaat waarin teams kunnen leren, experimenteren en teamleden elkaar aanspreken.⁹

Focus van het verbindend thema

- In kaart brengen van factoren die bijdragen aan borging, opschaling en doorwerking van onderwijsvernieuwingen binnen opleidingen en diensten.
- Onderzoeken van effectieve manieren waarop kennis en ervaring uit projecten kunnen worden vertaald naar beleid, scholing en curriculumontwikkeling.
- Adviseren over strategieën waarmee leiderschap, teamleren en organisatiecultuur kunnen worden versterkt om een blijvende cultuur van vernieuwen en verbeteren te stimuleren.

Op basis van deze inzichten ondersteunt het lectoraat binnen het CTL de lijnorganisatie met onderzoek, advies en kennisproducten. De daadwerkelijke implementatie en uitvoering van beleid, scholing of leiderschapsontwikkeling liggen bij de verantwoordelijke diensten, academies en leidinggevendenden.

Voorbeelden zijn onze bijdragen aan Zuyd-brede initiatieven zoals het Community for Teaching & Learning, het programma Succesvol Studeren en de opschaling van blended onderwijs. Hier laten we zien hoe praktijkgericht onderzoek, ondersteund door leiderschap en een veilig leerklimaat, kan leiden tot duurzame vernieuwing die de hele organisatie bereikt. Bovendien sluiten we aan bij het onderzoek naar Innovatief werkgedrag (**IWB**) en de verduurzaming van innovaties binnen en buiten Zuyd.¹⁰ Een overzicht van de lopende en geplande projecten is opgenomen in Bijlage 3.

Inbedding, positionering en organisatie van ons lectoraat

Verankerd in CTL en dienst O&O

Binnen Zuyd worden lectoraten geclusterd rondom brede maatschappelijke thema's. Voor ons lectoraat ligt een vanzelfsprekende aansluiting bij een dergelijk cluster minder voor de hand. Daarom hebben wij ervoor gekozen om ons expliciet te verbinden met de **Community for Teaching & Learning (CTL)**. CTL Zuyd is het kennis- en expertisecentrum van Zuyd Hogeschool voor onderwijsontwikkeling, docentprofessionalisering en duurzame onderwijsinnovatie (met technologie).

Het CTL helpt Zuyd-docenten om eigentijds, relevant en studeerbaar onderwijs vorm te geven en verbindt beleid, praktijk en onderzoek. Het CTL is het strategische zwaartepunt van Zuyd op het terrein van onderwijsontwikkeling, docentprofessionalisering en onderwijsinnovatie. Deze focus sluit nauw aan bij onze beide pijlers én bij ons verbindend thema.

Daarnaast is ons lectoraat organisatorisch ingebed bij de **Dienst Onderwijs & Onderzoek (O&O)**. Vanuit deze positie zijn we direct betrokken bij beleidsontwikkeling en implementatie van onderwijsinnovaties.

De koppeling met zowel de Dienst O&O als het CTL geeft ons een unieke positie binnen Zuyd:

- Binnen O&O dragen we bij aan beleidsvorming en de professionalisering van docenten en onderwijsteams;
- Binnen het CTL verbinden we onze onderzoeksagenda aan strategische innovatie en vernieuwing van onderwijs, zodat onze kennisontwikkeling direct terugvloeit naar opleidingen en docenten.

Naast deze formele inbedding werken we dienstoverstijgend samen aan thema's die nauw samenhangen met onze pijlers. Door deze samenwerking blijven we goed geïnformeerd wat er speelt:

- met de Dienst HR werken we samen aan vraagstukken op het gebied van onderwijsinnovatie en onderwijskundig leiderschap;
- met de Dienst Studentzaken werken we samen aan vraagstukken op het thema studentenwelzijn, vanuit gedeelde aandacht voor studentsucces, motivatie en veerkracht.

Een concreet voorbeeld van onze rol binnen het CTL is het boekproject Wat als onderwijs werkt? Over doceren, ontwikkelen en innoveren. In dit project werken docenten, onderzoekers en ondersteuners van binnen en buiten Zuyd samen om wetenschappelijke inzichten te vertalen naar toegankelijke handvatten voor de onderwijspraktijk. Het project illustreert hoe het CTL functioneert als kennisinfrastructuur waarin onderzoek en praktijk elkaar versterken.

Vanuit ons lectoraat nemen Marcel van der Klink en Hanneke Theelen actief deel aan het CTL. Beiden zijn lid van het CTL-kernteam, waardoor we vanaf de start betrokken zijn bij de koers en verdere ontwikkeling van dit centrum. Op deze manier zorgen we ervoor dat onze onderzoeksagenda niet alleen academisch relevant is, maar ook praktisch is verankerd in beleid en onderwijsontwikkeling binnen Zuyd.

Zichtbaar in het landelijke en internationale kennisveld

Ons lectoraat opereert op het snijvlak van praktijkgericht onderzoek en onderwijskundige theorie. Daarbij zoeken we ook de komende jaren nadrukkelijk de samenwerking met andere lectoraten binnen Zuyd, met name waar het gaat om vraagstukken van curriculumontwikkeling, docentprofessionalisering, technologie in het onderwijs en duurzame innovatie.

Extern zijn we zichtbaar door onze bijdragen aan landelijke en internationale netwerken, deelname aan beoordelingscommissies en redacties, bestuursfuncties bij de Vereniging voor Onderwijs Research en samenwerking met partners zoals de Vereniging Hogescholen, NWO en internationale onderzoeksgemeenschappen (bijvoorbeeld WERA). Deze externe positionering continueren we want het versterkt onze rol als kennispartner en vergroot de impact van onze onderzoeksresultaten.

Organisatie van het lectoraat

Het lectoraat wordt gedragen door een compact en complementair kernteam:

Marcel van der Klink – lector en verantwoordelijk voor de algemene strategie en positionering van het lectoraat. Hij bewaakt de samenhang tussen de pijlers en het verbindende thema en zorgt voor verbinding met bestuur en externe partners.

Hanneke Theelen – senior onderzoeker en teamleider. Zij trekt de pijler Pedagogisch & Didactisch Meesterschap en is lid van het MT van de Dienst O&O. Vanuit die rol verbindt zij het lectoraat met beleidsontwikkeling en de onderwijspraktijk.

Peggy Lambriex-Schmitz – senior onderzoeker. Zij is trekker van het verbindende thema Duurzaam Innoveren en coördineert hoe onze projecten bijdragen aan vernieuwing en implementatie binnen Zuyd.

Naast het kernteam bestaat het lectoraat uit tijdelijke leden die voor de duur van een project of promotieonderzoek betrokken zijn. We streven ernaar dat collega's uit alle academies en diensten kunnen participeren in onze onderzoeksprojecten, zodat kennisdeling en verankering breed plaatsvinden.

Ook blijft het, net als in eerdere lectoraatsperioden, op beperkte schaal mogelijk dat docenten die een onderwijskundige master volgen, gedurende hun thesisfase aansluiten bij het lectoraat, mits er voldoende inhoudelijke aansluiting is met onze onderzoeksagenda.

Het lectoraat organiseert regelmatig bijeenkomsten voor alle leden. In de komende periode streven we naar ongeveer zes inhoudelijke bijeenkomsten per jaar, waarin lopende onderzoeken, nieuwe inzichten en praktijkervaringen gedeeld worden. Deze kenniskring vormt een belangrijk platform voor kruisbestuiving, samenwerking en inspiratie.

Ons portfolio aan projecten en overige werkzaamheden

Op basis van de gemaakte pas op de plaats (zie paragraaf 2) hebben we besloten ons portfolio scherper af te bakenen. We voeren uitsluitend onderzoek uit dat direct aansluit bij onze twee pijlers, Onderwijsontwikkeling en Pedagogisch Didactisch Meesterschap, en het verbindende thema Duurzaam Innoveren. Uitstapjes naar aanpalende onderwerpen maken we niet meer.

We investeren vooral in kortlopende, praktijkgerichte projecten die direct waarde hebben voor opleidingen en diensten. Voor complexe vraagstukken blijven we in beperkte mate ruimte houden voor promotietrajecten, met als stelregel dat er nooit meer dan drie tegelijk door ons (co)gefinancierd worden.

Daarnaast willen we projecten sterker op elkaar laten voortbouwen, zodat nieuwe initiatieven expliciet voortkomen uit eerder opgedane kennis. Het Kernteam beoordeelt nieuwe voorstellen strenger dan voorheen: alleen projecten die passen binnen dit strategisch plan en duidelijke meerwaarde hebben, worden opgepakt.

Hoe we zorgen voor impact en doorwerking

Wat we doen dient bij te dragen tot meer studentsucces. Ook al is het lastig om vanuit onze rol als onderzoekers zeer concreet en gedetailleerd onze bijdrage aan de verbetering van het studentsucces inzichtelijk te maken, we kunnen erop sturen dat de doorwerking van ons onderzoek maximaal wordt. Wij zetten daarom in op:

- nauwe samenwerking binnen CTL en met de Dienst O&O zodat we goed in verbinding blijven met wat er speelt op onderwijskundig terrein en de doorwerking van onze expertise optimaal is;
- participatie van collega's uit opleidingen en diensten in onze projecten zodat zij onderzoeksmatige én onderwijskundige expertise verder ontwikkelen en de kennis en inzichten van het lectoraat helpen verspreiden;

- actieve presentatie en kennisdeling binnen Zuyd en daarbuiten leidt tot een optimale en brede verspreiding van onze kennis;
- masterclasses en een jaarlijks onderwijssevent die eveneens bijdragen tot zichtbaarheid en kennisdisseminatie;
- innovatieve vormen van kennisdeling (meer interactieve en digitale vormen, minder nadruk op klassieke rapportages) die beter aansluiten bij hoe onderwijsprofessionals willen leren;
- bijdragen aan de internationale onderwijskundige kennisbasis om onze onderzoekstatus en brede zichtbaarheid van ons lectoraat te bevorderen

Tegelijkertijd houden we kritisch in de gaten of de inspanningen voor doorwerking in verhouding staan tot de opbrengsten.

Kwaliteit geborgd op alle niveaus

Onze kwaliteitszorg sluit aan bij de **BKO Beoordeling en Standaarden 2023–2028**. Belangrijke elementen:

- Elk project start met een onderzoeksplan en wordt besproken binnen pijler/thema en het kernteam.
- Externe deskundigen worden waar nodig betrokken.
- Kenniskringbijeenkomsten fungeren als platform voor feedback en peer review.
- Bij afronding vindt een gesprek plaats met de opdrachtgever over impact en samenwerking.
- Jaarlijks leveren wij een bijdrage aan het jaarplan en het jaarverslag van de Dienst O&O.

Daarnaast is er:

- jaarlijks overleg met de Raad van Advies¹¹ (als critical friend);
- maandelijks overleg tussen de lector en de CvB-portefeuillehouder O&O;
- in 2027 een **midterm review** met interne stakeholders;
- in 2027 een eigenstandige **visitatie**, ondersteund door O&O-beleidsmedewerkers.

¹¹De Raad van Advies bestaat momenteel uit vijf leden: Lector Nynke Bos (Inholland), CvB-lid Jeanette Oostijen van Vista College, Hoogleraar Marc Vermeulen (Universiteit Tilburg), collega Angelique Cappa die namens de CMR deelneemt, collega Evelien van Limbeek, domeindirecteur en langdurig lid geweest van ons lectoraat.

Bijlage 1 Overzicht van projecten pijler Onderwijsontwikkeling

Project	Startdatum/afroding	Aard project	Beschrijving
Responsieve Curriculumontwikkeling	Reeds lopend, afronding in 2026	Promotieonderzoek	Ontwikkeling en test tool ter ondersteuning van keuzes ten behoeve van het meer responsief maken van curricula
Afschaffing bsa	Reeds lopend, afronding in 2027	Promotieonderzoek	Inzichtelijk maken van hoe eerstejaars-studenten tot opleidingskeuzes komen (blijf ik? ga ik weg?) en ontwikkeling interventies ter ondersteuning van deze keuzes
Flexibilisering zorgopleidingen	Reeds lopend, afronding in 2028	Promotieonderzoek	Wat studenten wensen aan flexibiliteit zodat zij hun opleiding en overige verplichtingen beter kunnen combineren en meer studentsucces kunnen realiseren
Herijking van de sleutels	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Op basis van literatuur en expert-consultatie nieuwe versie van sleutels voor studeerbaarheid opleveren
Effectieve vormen van professionalisering	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Umbrella review naar de werkzame principes van professionaliserings-interventies voor docenten in het hoger onderwijs. Door systematische reviews en meta- analyses te bundelen wordt inzicht verkregen in welke aanpakken en condities bijdragen aan duurzame professionele groei en effectief professionaliseringsbeleid.
Leerprocessen in Living Labs	Nog op te starten	Kortlopend project	Focus op het leren van studenten in bijvoorbeeld Communities for Development binnen CHILL
Doorontwikkeling digitale tool responsieve curriculumontwikkeling	Nog op te starten	Kortlopend project	Doorontwikkeling digitale tool die bij project 1 in deze tabel in initiële vorm is ontwikkeld en beproefd

Bijlage 2 Overzicht van projecten in de pijler pedagogisch didactisch meesterschap

Project	Startdatum/afrondding	Aard project	Beschrijving
Effectieve instructiestrategieën	Reeds lopend, afronding in 2028	Promotieonderzoek	Ontwikkeling en evaluatie van professionaliseringsprogramma dat docenten ondersteunt in het toepassen van evidence-based cognitieve principes voor effectieve instructie.
Pedagogische uitdagingen in de klas	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Onderzoek met Group Concept Mapping naar klassenmanagement-uitdagingen van docenten in het hoger onderwijs en de vergelijking daarvan met het primair en voortgezet onderwijs.
Spanning in de klas	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Biometrisch onderzoek naar spanningsmomenten van beginnende docenten in het hoger onderwijs om inzicht te krijgen in factoren die stress oproepen en aanknopingspunten te bieden voor ondersteuning.
AI-gestuurde feedbacktool	Reeds lopend, afronding in 2027	Driejarig project	Erasmus+ KA2-project gericht op de ontwikkeling van een AI-gestuurde feedbacktool die docenten in het hoger onderwijs ondersteunt met evidence-based feedback op hun onderwijsontwerpen.
Lesgeven in een diverse klas	In opstartfase, promotiebeurs aangevraagd	Promotieonderzoek	Onderzoek naar handelingsverlegenheid van docenten in het hoger onderwijs bij diversiteit in de klas. Het project brengt zorgen en dilemma's van docenten in kaart en onderzoekt of technologische interventies kunnen helpen om inclusiever en met meer zelfvertrouwen te handelen in diverse leeromgevingen.
Data- en AI-geletterdheid	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Npuls-project gericht op de ontwikkeling van een raamwerk voor data- en AI-geletterdheid van docenten en studenten. Via een systematische review en empirisch onderzoek wordt inzicht verkregen in de competenties die nodig zijn om data en AI effectief toe te passen in het onderwijs.
Relatievorming tussen student en een belichaamde virtuele AI-tutor	In opstartfase, promotiebeurs aangevraagd	Promotieonderzoek	Promotieonderzoek naar relatievorming tussen studenten en virtuele AI-tutores in XR-omgevingen. In vier studies wordt onderzocht hoe ontwerpprincipes, ethische waarden en interactiestijlen van AI-tutores sociale verbondenheid, motivatie en leeruitkomsten beïnvloeden, met als doel richtlijnen te ontwikkelen voor verantwoord relationeel AI-ontwerp in het onderwijs.
Aanwezigheid van studenten	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Onderzoek naar landelijke trends in studentenaanwezigheid in het hoger onderwijs. Het project brengt opkomstcijfers systematisch in kaart sinds de coronaperiode om inzicht te krijgen in veranderingen over tijd en verschillen tussen domeinen, tegen de achtergrond van studiesucces en studentbetrokkenheid.
Effectieve vormen van professionalisering	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Umbrella review naar de werkzame principes van professionaliseringsinterventies voor docenten in het hoger onderwijs. Door systematische reviews en meta-analyses te bundelen wordt inzicht verkregen in welke aanpakken en condities bijdragen aan duurzame professionele groei en effectief professionaliseringsbeleid.
Blended onderwijs in het hoger onderwijs: drie themapagina's voor Onderwijskennis.nl	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Actualisatie van drie themapagina's op Onderwijskennis.nl over blended onderwijs. De pagina's bieden een evidence-informed overzicht van effectief ontwerp, uitvoering en implementatie van blended onderwijs in het hoger onderwijs, met praktische handvatten voor docenten, onderwijsontwikkelaars en beleidsmakers.

Bijlage 3: Overzicht van projecten in het thema Duurzaam Innoveren

Project	Startdatum/afronding	Aard project	Beschrijving
Leiderschap voor duurzame innovatie	In opstartfase	Promotieonderzoek	Promotieonderzoek naar welke concrete gedragingen van leidinggevendenden in het mbo en hbo bijdragen aan het bevorderen van Innovatief Werkgedrag (IWB) bij docenten. Het onderzoek richt zich op hoe observeerbaar leiderschapsgedrag — voorbij stijlen en labels — innovatie in de dagelijkse onderwijspraktijk stimuleert en duurzaam versterkt.
Onderzoek naar duurzaam implementeren	In afrondingsfase	Kortlopend project	Onderzoek naar de duurzame impact van kortlopende onderzoeksprojecten binnen Zuyd Hogeschool. Via vragenlijsten en interviews wordt in kaart gebracht in welke mate resultaten zijn geïmplementeerd, welke factoren succesvolle doorvoering bevorderen en hoe implementatie structureel kan worden versterkt.
Ontwikkeling tool voor duurzaam innoveren	Reeds lopend, afronding in 2026	Kortlopend project	Ontwikkeling van een tool en bijbehorende scholing die onderwijsvernieuwers en managers inzicht geven in fasen van innovatie en handvatten bieden om innovatief werkgedrag te stimuleren en innovaties duurzaam te implementeren.

